

Volkan KUYUMCU
Başbakanlık Uzmanı

Yatırım Sürecinde Yenilikçi ve Güçlü Kurumsallaşma Örneği: Jetro

A. KURUMSAL YAPI

Merkezi idarenin hiyerarşik yapısına tabi olmayan Japonya Dış Ticaret Teşkilatı (JETRO), gerek Japonya'daki yatırımcıların ülke dışında yatırım yapması gerekse yabancı yatırımcıların Japonya'da yatırım yapmaları bakımından gerekli olan tanıtım, destek, danışmanlık, tarafları bir araya getirme ve tek durak ofis hizmetlerini sunmaktadır.

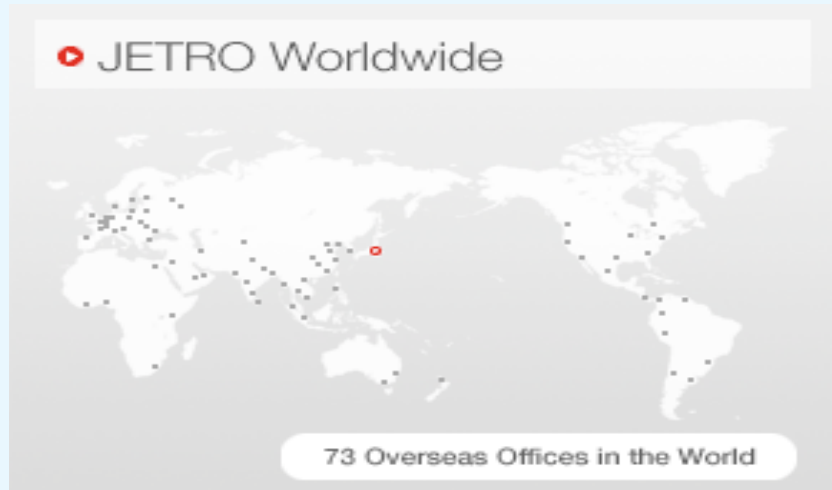
Başlangıçta bir özel sektör firması olarak kurulan JETRO'nun esas görevi, yurt dışında ticari faaliyetlerde bulunacak kişi veya kuruluşlara bilgi veya rapor sunmak ve danışmanlık faaliyeti yürütmek olarak belirlenmişti. Ancak ilerleyen dönemde yurt dışında fuar organizasyonları düzenleyen firmalar ile bilgi ve danışmanlık faaliyeti yürüten bu kurum birleşerek JETRO'yu meydana getirdiler. Günümüzde bilgi ve danışmanlık JETRO'nun temel iki görevi olmaya devam etmektedir.

JETRO'nun yürütülen faaliyetler ve uzmanlaşma anlayışına göre belir-

lenen kurumsal yapısı, katı bir merkezîyetçilik ve hiyerarşiden ziyade yerel düzeydeki birimlere geniş yetkiler vermektedir. Yerel yönetimlerle işbirliği halinde çalışılmaktadır. Kurumun bütçesi hem yerel idarelerden hem de merkezi yönetimden karşılanmaktadır. Yerel yönetimler ihtiyaç duymaları halinde gerekli olan bütçenin yarısını karşılamak kaydıyla kendi bölgelerinde bir JETRO Ofisi kurulmasını sağlayabilirler.

Ülke içindeki ofislerden farklı olarak yurt dışındaki ofislerin bütçesinin tamamı merkezi hükümet tarafından karşılanır. JETRO'nun yurt dışında 55 ülkede 73 adet ofisi bulunmaktadır. Ofislerin kuruluşunda esas olarak ticaret hacminin yoğun olduğu bölgeler tercih edilmektedir. Son yıllarda ticari anlamda etkinliğin zayıf olduğu bölgelerdeki ofislerin kapatılarak özellikle Doğu ve Güneydoğu Asya gibi ticari ilişkilerin yoğun olduğu bölgelerde daha fazla ofis açma yoluna gidilmektedir. JETRO'nun İstanbul'da da bir ofisi bulunmaktadır.

Dünyanın Değişik Yerlerindeki JETRO Ofisleri

Merkezi idarenin hiyerarşik yapısına tabi olmayan Japonya Dış Ticaret Teşkilatı (JETRO), gerek Japonya'daki yatırımcıların ülke dışında yatırım yapması gerekse yabancı yatırımcıların Japonya'da yatırım yapmaları bakımından gerekli olan tanıtım, destek, danışmanlık, tarafları bir araya getirme ve tek durak ofis hizmetlerini sunmaktadır.

B. SUNULAN HİZMETLER

Tek durak ofisi olarak faaliyet gösteren JETRO'nun yatırımcılara sunduğu temel hizmetler danışma, bilgilendirme, fuar düzenleme ve geçici ofis sağlama şeklindedir.

1- Bilgilendirme

Pazar raporları, online (çevrimiçi) veri tabanı ile kurumlara ve düzenleyici otoriteyle bağlantı sağlanması gibi yatırımcının ihtiyaç duyabileceği her türlü bilgi ve veri JETRO tarafından sağlanmaktadır. İngilizce, Fransızca ve Almanca dahil olmak üzere beş farklı dilde hizmet veren internet sitesinde geniş bir bilgi bankası bulunmaktadır. JETRO'nun resen yaptığı alan araştırmaları ve diğer bilimsel çalışmalar raporlanarak internet sayfasına konulmakta ve kullanıcılara sunulmaktadır. Bir firma hangi ülkede faaliyette bulunmak istiyorsa JETRO'nun internet sitesinde o ülkeye ilişkin temel ekonomik verileri bulabilmektedir. Bu veriler arasında temel ekonomik

göstergelerin yanı sıra yatırım ve teşvik sistemi ile karşılaşılabilecek bürokratik prosedürler de yer almaktadır. Bu veriler yatırım yapmayı planlayan firmaların ülkeler arasında maliyetler bakımından karşılaştırma yapmalarına imkan sağlamaktadır.

2- Danışma

Yatırımcıların danışmanlık ihtiyacı esas olarak hukuki süreçler, yatırıma başlamanın parasal yükü, vergisel boyut, insan kaynağı, yatırım yeri ve yatırıma ilişkin teşvikler hakkındadır. Danışmanlık hizmetinin sunulma şekli yüz yüze, telefonla, çevrimiçi olarak ve yurt dışındaki ofislerle telekonferans yöntemiyle bağlantı kurulması şeklinde olabilmektedir. Kapsamlı bir araştırma yapmak isteyenler için JETRO merkezlerinde geniş iş ve ticaret kütüphaneleri bulunmaktadır.

JETRO ofislerinde, yatırımlar konusunda deneyimli uzmanlar tarafından danışmanlık faaliyeti yürütülmektedir. Başvuranlara genellikle ithalat ve ihracatla ilgili düzenleme ve prosedürler ile yurt dışında şirket kuruluşu gibi konularda teorik ve pratik bilgiler verilmektedir. Benzer şekilde, JETRO'nun yurt dışındaki ofisleri de Japonya'da yatırım yapmak isteyenler için bilgi ve danışmanlık hizmeti vermektedir. Yurt dışı ofisler ayrıca buldukları ülkelerde farkındalık yaratmak adına bazı reklam ve tanıtım faaliyetleri ile seminer çalışmaları yürütmektedirler.

3- Tarafları Bir Araya Getirme

JETRO'nun bir diğer hizmeti ticari ilişki kurmak isteyen firmaları bir araya getirmesidir. Bu konuda gerekli hazırlıklar JETRO tarafından yapılır. Belirli bir gün ve saat iki ta-

rafa bildirilir ve gerekli olması durumunda tercüman da JETRO tarafından sağlanır. Tarafların bir araya gelmesi sadece yüz yüze değil aynı zamanda uzaktan iletişim yoluyla da gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin, Türkiye'deki bir yatırımcı JETRO Türkiye Ofisi aracılığıyla Nagoya Ofisinde bulunan bir Japon firması ile telekonferans yoluyla görüşme yapabilir.

4- Fuar Organizasyonları

JETRO aracılığıyla yatırım yapan veya yapmayı planlayan firmalar JETRO ile bir üyelik ilişkisi içine girmiş olurlar. Bu çerçevede, JETRO yararlı olacağını düşündüğü sergi ve fuarları seçip üyelerine bildirecek firmaların bu sergi ve fuarlara iştirak etmelerine imkan sağlamaktadır. Fuarlara JETRO aracılığıyla katılmak sonrasında yapılacak ticari etkinliklerde devlet katkısından yararlanma imkanı sunduğu için katılımcılar açısından daha caziptir.

5- Geçici Büro Sağlanması

Yurt dışında iş kurmak veya yatırım yapmak isteyen firmaların en büyük sorunlarından bir tanesi de söz konusu ülkelerde ofis kurmaktır. Bu konuda JETRO gerek Japonya'da gerekse yabancı ülkelerde kısa süreli kullanılmak üzere ofis imkanı sunmaktadır. Özellikle yoğun ticari ilişkilerin devam ettiği Doğu ve Güneydoğu Asya bölgesi ile ABD'de Japon yatırımcılar için ücretsiz ofis imkanı vardır. Aynı imkan Japonya'da yatırım yapmak isteyen yabancı yatırımcılar için de vardır. Buna göre, yatırımcılar, 50 gün boyunca temel eşyaların bulunduğu, bilgisayar, kopyalama ve internet imkanı olan, toplantı salonu ve kütüphaneye sahip bir ofis imkanın-

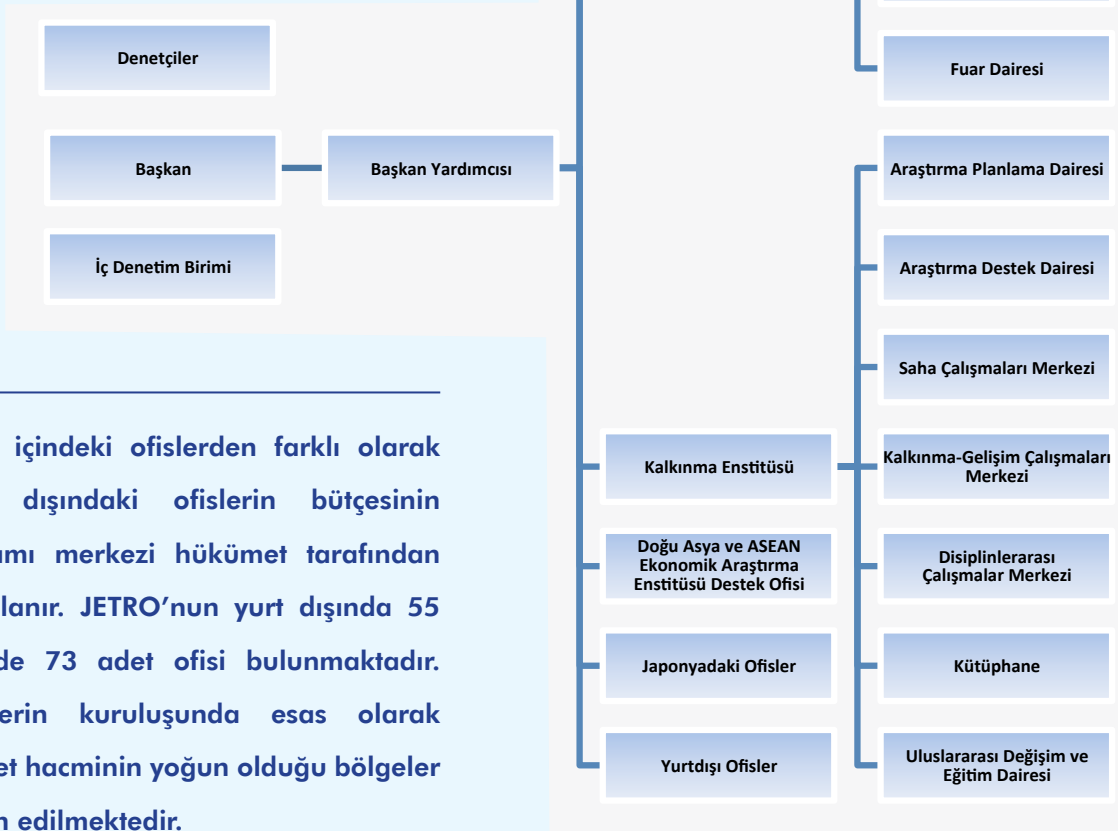

dan herhangi bir ücret ödemediği yararlanabilmektedirler. İhtiyaç duyulması halinde emsallerine göre makul bir ücret karşılığında ofisin kullanım süresi uzatılabilmektedir.

C. SONUÇ

Yatırım için yürütülen tanıtım ve teşvik faaliyetlerinden yatırıma ilişkin süreçlerin tamamlanıp üretime başlanmasına kadar geçen sürecin bir bütün olarak ele alınması ve koordineli olarak yürütülmesi gerekir. Bunun yanında, yatırımcının yabancı bir ülkede hangi konularda danışmanlık ve desteğe ihtiyaç duyacağı konusunda empati kurmak da aynı derecede önemlidir.

Yatırımlar bakımından tek durak ofisi niteliğindeki JETRO'nun konuya ilişkin süreçleri bir bütün olarak planlaması, yatırımcının bulunduğu ülkeye kadar gidip bilgilendirme ve danışma hizmeti vermesi, yabancı yatırımcı için Japonya'da; Japon yatırımcı için yabancı ülkelerde ücretsiz geçici büro imkanı sunması bakımından farklılık yaratan ve yenilikçi bir hizmet anlayışına sahip olduğu ve bu açıdan örnek oluşturduğu görülmektedir.

JETRO'nun Örgütlenme Yapısı

Kaynakça

www.jetro.go.jp ---- www.jetro.go.jp/turkey --- www.jica.go.jp